

beroepsofficier. Er ging van deze niet veel uit. Aanvankelijk was het Dogger die door middel van Schimmelpennincks 'adjudanten' (de Jonge Mellij, Navis, Dudok van Heel, Abbenbroek en Padeloup) het contact onderhield met de gewestelijke commandanten van de OD, maar in december '41 en januari '42 kwam Dogger in langdurig contact met een geheime agent uit Engeland, Peter Tazelaar, en in februari vluchtte hij met Tazelaar naar Zwitserland. Padeloup was al in januari gearresteerd, Abbenbroek werd begin maart opgepakt, de Jonge Mellij begin mei, en toen de Nederlandse beroepsofficieren zich op 15 mei moesten melden, z.g. voor controle, bevond zich onder diegenen die aan de oproep gehoor gaven en onmiddellijk naar krijgsgevangenenkampen in Duitsland gevoerd werden, ook de chef-staf van de OD, majoor Tibo. Van zijn 'staf' bevonden zich toen nog slechts twee personen op vrije voeten: luitenant Navis en kornet Dudok van Heel.

Er restte op dat moment niet zo heel veel van de OD: van begin '41 tot in de lente van '42 waren in de gewestelijke en plaatselijke organisaties meer dan vierhonderd arrestaties verricht. Vrijwel alles wat Westerveld en na hem Versteegh en Schimmelpenninck opgebouwd hadden, was aan stukken geslagen. Majoor Tibo had dat afbraakproces niet kunnen stuiten en trouwens maar weinig eigen activiteit ontwikkeld. Hij had wèl in maart '42 een nieuwe versie gemaakt van Schimmelpennincks bevrijdingsproclamatie waaruit hij de passages over de politieke partijen en de pers had laten vervallen en waaraan hij toegevoegd had dat de marechaussee, de politie, marinetroepen en 'sterke garnizoensdetachementen, allen het Vaderland onwankelbaar getrouw', het voorlopig bewind 'te zijner onmiddellijke beschikking' stonden.<sup>1</sup> En voorts had hij in april '42 geheime 'Aanwijzingen' doen uitgaan aan de gewestelijke commandanten<sup>2</sup> die gedeeltelijk aansloten bij de 'Richtlijnen' van Versteegh, maar hier en daar een geheel andere geest ademden. Zo moest bij de bevrijding in het gehele land een uitgaansverbod afgekondigd worden en 'tegen organisaties die een *ander doel* hadden dan herstel van het gezag van het Huis van Oranje, moest met kracht en zo nodig met geweld worden opgetreden.' Bij dat laatste tekenen wij aan dat vooral onder de oudere beroepsmilitairen menigeen terughadte aan wat in november '18, nog geen kwart eeuw tevoren, geschied was: toen had Troelstra gepoogd, 'de macht te grijpen' – een nieuwe poging van 'de roden' moest in de kiem gesmoord worden.

★

<sup>1</sup> *Enq.*, punten j en o, gestenc. bijl. 564. <sup>2</sup> Tekst in: *Ik draag u op*, p. 151-52.